

Міністерство освіти і науки України
Польське Товариство педагогіки філософічної
імені Броніслава Ф.Трентовського (TRF)
Наукове польсько-українське товариство Україна-Польща,
Національна академія педагогічних наук України,
Відділення загальної педагогіки та філософії освіти,
Інститут вищої освіти НАПН України
Інститут педагогіки НАПН України,
Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі,
Національний літературно-меморіальний музей Г.С.Сковороди,
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди

ПРОГРАМА
XXIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО –
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«ОСВІТА І ДОЛЯ НАЦІЇ»
**«Освіта та екзистенційні виклики сучасності:
війна та нові різновиди пандемії»**
(30 вересня 2022 року)

Харків
ХНПУ
2022

**Регламент роботи
30 вересня 2022**

- 9.00 – 9.35   Реєстрація учасників
- 10.00 – 12.00   Пленарне засідання
- 12.00 – 12.30   Перерва на каву
- 12.30 – 14.00   Продовження пленарного засідання

1 жовтня 2022

- 10.00 – 12.00   Круглий стіл молодих науковців
Робота секцій

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Бойчук Ю.Д. ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук, професор – *голова*

Штобрин Славомир – доктор габілітований педагогічних наук, професор Технічно-Гуманітарної Академії в Бельсько-Бялей, голова Польського товариства філософської педагогіки імені Броніслава Ф. Трентовського – *співголова*

Кремень В.Г. - доктор філософських наук, професор, академік НАН України, Президент Національної академії педагогічних наук України.

ЧЛЕНИ ОРГКОМІТЕТУ

- Бойчук Ю.Д.** ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук, професор - *голова редакційної комісії*
- Сисоєва С.О.** – дійсний член НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, академік-секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України.
- Асмут Кр.** – проректор Теологічної вищої школи м. Мюнхена, доктор габілітований філософських наук, професор, почесний доктор Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.
- Култаєва М.Д.** член-кореспондент НАПН України, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, президент Українського товариства філософії освіти
- Радіонова Н.В.** доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Регламент роботи
30 вересня 2022 р.
Початок роботи о 10.00
(онлайн, ZOOM)

Головуючий - ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, член-кор. НАПН України, доктор педагогічних наук, професор **Бойчук Ю.Д.**

Секретар - президент Українського товариства філософії освіти, завідувач кафедри філософії Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, член-кореспондент НАПН України, доктор філософських наук, професор **Култаєва М.Д.**

Вітальне слово ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, члена НАПН України **Бойчука Ю.Д.** до учасників конференції.

Пленарне засідання

1. **Кремень В.Г.** – доктор філософських наук, професор, академік НАН України, Президент Національної академії педагогічних наук України. – **Внесок освіти в перемогу України.**

2. **Асмут Кр.** – доктор філософських наук, Почесний доктор Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. – ***Філософія миру і філософія війни.***
3. **Штадлер Кр.** - доктор філософських наук, професор Віденського університету (Австрія). – ***Право і справедливість у часи випробувань.***
4. **Краснодембський М.** – доктор габ., професор Вищої педагогічної школи в м. Глохові, Польща. – ***Гідність людини у часи випробувань.***
5. **Лях В.В.** - доктор філософських наук, професор, Інститут філософії імені Г.С.Сковороди НАН України – ***Філософські орієнтири у битвах за свободу і незалежність.***
6. **Бертелсен О.Р.** – доктор філософії, науковий співробітник Колумбійського університету, США. – ***Історія незламності і сили духу українців і України.***
7. **Штобрин Славомир** – доктор наук, професор Технічно-Гуманітарної Академії в Бельсько-Бялей, голова Польського товариства філософської педагогіки імені Броніслава Ф. Трентовського (Польща). – ***Емоційно-вольовий супровід переможних реляцій в Україні.***
8. **Саух П.Ю.** – член-кореспондент НАПН України, доктор філософських наук, професор, гол.наук.сп. відділу історії та філософії освіти Інституту педагогіки НАПН України. – ***Передумови остаточної перемоги України у медійній війні проти російського агресора.***
9. **Сисоєва С.О.** – дійсний член НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, академік-секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України. – ***Актуальні проблеми національно-патріотичного виховання в Україні та світі.***

10. **Дічек Н.П.** – член-кореспондент НАПН України, завідувач відділу історії та філософії освіти Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор. – *Педагогічна допомога дітям у часи війни.*

Перерва на каву (12.00 – 12.30)

Друге засідання (12.30 – 14.00)

1. **Бойчук Ю.Д.** – ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, доктор педагогічних наук, професор. – *Здоров'я української нації та травми війни.*
2. **Бережна С.В.** – проректор з наукової, інноваційної та міжнародної діяльності Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, доктор філософських наук, професор. – *Боротьба за незалежність України в опціях історичної компаративістики.*
3. **Буяк Б.Б.** – доктор філософських наук, професор, ректор Тернопільського національного педагогічного університету імені В.Гнатюка. – *Орієнтаційні пріоритети освіти у часи російської агресії проти України.*
4. **Фельдман О.Б.** – депутат Верховної Ради України, доктор філософських наук. – *Благодійність в умовах війни (на матеріалі Харківщини).*
5. **Калиновський Ю.Ю.** – доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. – *Інфодемія як соціокультурний феномен епохи постправди.*
6. **Клепко С.Ф.** – доктор філософських наук, доцент, Полтава. – *Нові педагогічні технології в умовах війни та локдауну.*

7. **Култаєва М.Д.** – член-кореспондент НАПН України, доктор філософських наук, професор, зав. кафедри філософії ХНПУ ім. Г.С.Сковороди. – ***Філософія свободи і культура миру: перспективи самоствердження української нації.***

8. **Харченко В. О.** – кандидат філософських наук, дипломат, МІД України. – ***Перемога України на дипломатичному фронті.***

9. **Троцько А.В.** – член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук, професор. – ***Студентське самоуправління в умовах війни.***

10. **Пономарьова Г.Ф.** – доктор педагогічних наук, професор, ректор Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – ***Виклики війни і пандемії та нове розташування акцентів у педагогічній освіті.***

11. **Сагуйченко В.В.** – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти». – ***Нова українська школа і виклики сьогодення.***

12. **Панченко Л.М.** - кандидат філософських наук, доцент, професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики НПУ імені М.П. Драгоманова, вчений секретар НПУ ім. М.П. Драгоманова. – ***Українська національна ідея – духовна зброя у боротьбі з агресором.***

13. **Бойченко М.І.** - доктор філософських наук, професор, гол.наук.сп. відділу історії та філософії освіти Інституту педагогіки НАПН України – ***Війна як виклик відповідальності за життя.***

14. **Бойченко Н.М.** - доктор філософських наук, доцент, професор кафедри філософії Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика. – ***Біоетичні принципи в умовах кризових ситуацій: обмеження та застосування.***

15. **Куцепал С.В.** – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри гуманітарних та соціально-економічних навчальних дисциплін Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого. – *Правова культура української нації у часи війни.*

16. **Радіонова Н.В.** – доктор філософських наук, професор кафедри філософії ХНПУ ім. Г.С.Сковороди. – *Культура миру у філософських комунікаціях (на матеріалах освітньої історії Слобожанщини ХІХ ст.).*

17. **Гардашук Т.В.**, доктор філософських наук, Інститут філософії імені Г.С. Сковороди НАН України. - *Російсько-українська війна як глобальний екологічний виклик.*

18. **Ситніченко Л.А.** - кандидат філософських наук, старший науковий співробітник, Інститут філософії імені Г.С.Сковороди НАН України. – *Філософія справедливості в контексті трагічної «боротьби за визнання».*

19. **Борисов В.А.** – проректор з навчально-наукової роботи Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат філологічних наук, доцент. – *Лінгвістична культура – ресурс перемоги над агресією та пандемією.*

20. **Борисенко Н.О.** – проректор з навчально-виховної роботи Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат педагогічних наук, доцент. – *Контекстуальна обумовленість організація виховної роботи у закладах освіти: ситуація війни та пандемії.*

21. **Усов Д.В.** - доктор філософських наук, професор, Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України. - *Персональна та колективна відповідальність за доби новітніх екзистенційних викликів.*

Секція І.

Мир і війна у сучасних соціокультурних контекстах.

Головуючий – доктор філософських наук,
професор *Радіонова Н.В.*

Доповіді:

1. **Корабльова Н.С.** – доктор філософських наук, професор кафедри теоретичної філософії Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. – *Війна та пандемія: вплив на людину і національне буття українців.*
2. **Чміль Г.П.** – доктор філософських наук, професор, завідувач відділу Інституту культурології НАМ України. – *Українське кіно як чинник консолідації нації.*
3. **Зеленська Л.Д.** – в.о.декана факультету історії і права, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г.С.Сковороди. – *Педагогічна раціональність - ресурс стабілізації людського буття у часи війни.*
4. **Дольська О.О.** – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, Національний технічний університет Харківський політехнічний інститут. – *Пандемія, е-освіта і шлях до форм нової соціальності.*
5. **Черепанова С.О.** – доктор філософських наук, професор кафедри філософії та педагогіки, Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького. – *Гуманістична орієнтація освіти в Україні.*
6. **Радіонова І.О.** – доктор філософських наук, професор кафедри політології, соціології та культурології ХНПУ

- ім. Г.С. Сковороди. – *Культура соціологічних досліджень та ідеологічний тиск.*
7. **Сошніков А.О.** – доктор філософських наук, доцент кафедри музеєзнавства та пам'яткознавства Харківської державної академії культури. – *Руйнівний потенціал війни постіндустріального зразка.*
  8. **Сошнікова О.М.** – кандидат філософських наук, заступник директора з наукової частини ХІМ імені М.Ф.Сумцова. – *Пригадування майбутнього: внесок історичних музеїв до культури миру.*
  9. **Бойко О.П.** - доктор філософських наук, професор кафедри філософії СумДУ. – *Пандемія і війна: проблеми виходу на межі розважальної культури.*
  10. **Боднар К.А.** - кандидат філософських наук, доцент, завідувач відділу аспірантури та докторантури, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – *Збереження інтелектуального потенціалу України у часи екзистенційних загроз.*
  11. **Разуменко І.В.** – кандидат філологічних наук, професор кафедри світової літератури Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди. – *Світова література: досвід засудження війни.*
  12. **Золотухіна С.Т.** - доктор педагогічних наук, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди. – *Миротворчий потенціал української педагогічної думки.*
  13. **Шевченко Л.А.** – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри державно-правових дисциплін, кримінального права і процесу ХНПУ імені Г.С.Сковороди. – *Етична цінність права в житті українців (середина XVII-XVIII ст.).*

Секція II.

Мораль, право і людяність у часи війни.

Головуючий - доктор філософських наук,
професор *Триняк М.В.*

Доповіді:

1. **Денисенко І.Д.** – декан факультету психології та соціології, доктор філософських наук, професор кафедри політології, соціології, культурології ХНПУ ім. Г.С.Сковороди. – *Воєнні злочини і реакції громадянського суспільства в Україні.*
2. **Триняк М.В.** – доктор філософських наук, професор кафедри філософії ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. – *Інтеркультурні комунікації у контекстах прихованої і неприхованої агресії.*
3. **Циркуненко О.В.** – заст.декана з навчальної роботи факультету історії і права, ст.викладач кафедри цивільно-правових дисциплін і трудового права імені проф.О.І.Процевського ХНПУ імені Г.С.Сковороди. – *Свобода і справедливість у контекстах екзистенційних викликів сьогодення.*
4. **Дяченко К.А.** – кандидат філософських наук, докторант кафедри філософії ХНПУ імені Г.С.Сковороди. – *Пошуки нових форм довіри до буття в умовах постійної небезпеки: проблема настроїв.*
5. **Вржесневський І.І.** – завідувач кафедри фізичного виховання НАУ, кандидат спортивних наук, доцент – *Фізичне виховання у контекстах війни: до актуальності ідеалів та цінностей Олімпізму.*
6. **Разуменко Т.О.** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської мови ХНПУ імені Г.С.Сковороди. – *Висвітлення війни в Україні англомовних ЗМІ.*

7. **Григорова Н.В.** – кандидат соціологічних наук, доцент кафедри німецької філології ХНПУ імені Г.С. Сковороди. – *Проблема війни і миру у творчості Гізели Розендаль.*
8. **Васильченко Р.В.** - кандидат філософських наук, старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії Національної гвардії України. – *Місія Національної гвардії у встановленні миру в Україні.*
9. **Морська Н. Л.** – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та суспільних наук, Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, докторантка Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. – *Цінність освіти під час війни: імператив гуманітарної сутності.*
10. **Скіндер Н.** – викладач ЦК економіки, управління та адміністрування ХТЕФК ДТЕУ. – *Social media as a new weapon in the war.*

Секція III.

Роль учителя у мінімізації руйнівного впливу війни на людину.

Головуючий - доктор філософських наук,
доцент *Дроботенко М.О.*

Доповіді:

1. **Довженко Т.О.** – доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету початкового навчання ХНПУ ім.Г.С.Сковороди. – *Школа як центр захисту психічного здоров'я дитини.*

2. **Доценко С.О.** – доктор педагогічних наук, зав.кафедрою технологій дистанційного навчання та цифрової дидактики в дошкільній освіті ХНПУ ім.Г.С.Сковороди. – *Дистанційне навчання у просторі сучасних освітніх систем: філософський контекст.*
3. **Фінін Г.І.** – доктор філософських наук, доцент, завідувач кафедри історії та суспільно-економічних дисциплін Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія». – *Місія учителя у контекстах війни в Україні.*
4. **Руденко С.О.** – кандидат філософських наук, викладач Харківського торговельно-економічного коледжу КНТЕУ. – *Моральні імперативи сучасної освіти в контекстах війни в Україні.*
5. **Дроботенко М.О.** – доктор філософських наук, доцент кафедри філософії ХНПУ імені Г.С.Сковороди. – *Трансформація освітніх і виховних практик в екстремальних умовах війни та пандемії.*
6. **Корж Г.В.** – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії ХНПУ імені Г.С.Сковороди. – *Виховний потенціал історичної пам'яті у практиках військово-патріотичного виховання.*
7. **Пилипенко С.Г.** – докторантка кафедри філософії Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. – *Семантики війни та миру у сучасному дискурсі Землі.*
8. **Вржесневська О.І.** – вчитель гімназії № 17, м. Київ. – *Нова місія учителя фізичного виховання у ситуації війни.*

Секція IV.

Художня освіта та її виховний потенціал

Головуючий - доцент **Шевченко В. Я.**

Секретар - доцент **Іващенко О.В.**

1. **Шевченко В. Я.** - доцент Харківської державної академії дизайну і мистецтв, декан факультету «Образотворче мистецтво». – *Візуалізація життя вічна-віч зі смертю.*
2. **Іващенко О.В.** – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри графіки Харківської державної академії дизайну і мистецтв. – *Військово-патріотичне виховання засобами графіки.*
3. **Яхін І.І.** - доцент кафедри графіки Харківської державної академії дизайну і мистецтв. – *Емблеми та національна символіка у національно-патріотичному вихованні української молоді.*
4. **Скляр Д.В.** - викладач кафедри графіки Харківської державної академії дизайну і мистецтв. – *Агресія, чи так зване зло: графічна інтерпретація тези Конрада Лоренца.*
5. **Чайка Л.Е.** – викладач кафедри графіки Харківської державної академії дизайну і мистецтв. – *Символи миру в українській культурі.*
6. **Мельникова У.П.** – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри графіки, Харківська державна академія дизайну і мистецтв. – *Кольорова палітра і символіка війни та миру.*

7. **Варич Н.І.** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри українознавства і лінгводидактики ХНПУ ім. Г.С.Сковороди. – *Емоційне передчуття української перемоги як виховне і мистецьке завдання.*
8. **Швидун Л.Т.** – старший викладач кафедри дошкільної і початкової освіти Дніпровської академії неперервної освіти. – *Освітня мобільність в екстремальних ситуаціях війни та пандемії.*

Круглий стіл молодих науковців

1. **Вржесневська Г.І.** – викладач кафедри фізичного виховання НАУ (Київ). – *Військова підготовка та фізичне виховання.*
2. **Мордвінова Н.О.** - аспірантка кафедри філософії ХНПУ імені Г.С.Сковороди. – *Мир як даність і процес.*
3. **Рисований І.М.** – аспірант кафедри філософії ХНПУ ім.Г.С. Сковороди – *Філософські рефлексії над гаслом «Pro patria mori».*
4. **Пономаренко О.В.**- аспірантка кафедри філософії ХНПУ ім.Г.С. Сковороди – *Руйнація та оновлення: до розрізнення семантик.*
5. **Маслій М.М.** – аспірантка кафедри філософії ХНПУ ім. Г.С. Сковороди – *Аксіологічний нігілізм як реакція на руйнівні наслідки війни.*
6. **Свиридов О.Г.** - аспірант кафедри філософії ХНПУ ім.Г.С. Сковороди. – *Метафорика спасіння у дискурсі пандемії.*
7. **Іващенко Т.В.** – аспірантка кафедри філософії ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. – *Філософсько-антропологічне обґрунтування невербального аспекту спілкування як інструменту позитивної рефлексії у просторі дистанційного навчання.*

8. **Лугова М.С.** – аспірантка кафедри філософії ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. – *Діти Рейху: особливості педагогічної думки нацистської Німеччини.*
9. **Гончаров О.А.** – аспірант кафедри філософії ХНПУ ім.Г.С. Сковороди. - *Історична пам'ять і домагання на визнання.*
10. **Чепегін І.В.** – аспірант кафедри філософії ХНПУ ім.Г.С. Сковороди. - *Філософсько-антропологічна концептуалізація політичних кордонів.*
11. **Васильєв О.М.** - аспірант кафедри філософії ХНПУ ім.Г.С. Сковороди – *Перспективи самореалізації людини у ситуації війни та вимушеної ізоляції.*
12. **Бережний Л.Г.** - аспірант кафедри філософії ХНПУ ім.Г.С. Сковороди – *Актуальні смисли національно-патріотичного виховання у контекстах миру і війни.*
13. **Верещагін О.Ю.** - аспірант кафедри філософії ХНПУ ім.Г.С. Сковороди – *Дизайн у стилі military: вплив на саморозуміння людини.*
14. **Полунін Є.В.** - аспірант кафедри філософії ХНПУ ім.Г.С. Сковороди – *Зруйнована скульптура і пошкоджене людське тіло: мемуари війни.*
15. **Толстокорий Д.В.** - аспірант кафедри філософії ХНПУ ім.Г.С. Сковороди – *Міжнародне право та наслідки його порушень: рефлексії на війною в Україні.*
16. **Доценко Є.А.** - аспірант кафедри філософії ХНПУ ім.Г.С. Сковороди – *Трудове право: адаптації до воєнного стану.*
17. **Коваленко М.В.** - аспірант кафедри філософії ХНПУ ім.Г.С. Сковороди – *Жертви воєнної агресії у сучасних юридичних практиках.*
18. **Водовозов І.С.** - аспірант кафедри філософії ХНПУ ім.Г.С. Сковороди – *Інженерне мислення в опціях війни та миру.*

19. **Бакуменко О.В.** - аспірант кафедри філософії ХНПУ ім.Г.С. Сковороди – *Гуманістичний потенціал технічної творчості*
20. **Максименко Р.М.** - аспірант кафедри філософії ХНПУ ім.Г.С. Сковороди – *Сталий розвиток сучасної освіти: випробування у кризових ситуаціях.*
21. **Мелянчук А.В.** - аспірант кафедри філософії ХНПУ ім.Г.С. Сковороди – *Дистанційна освіта у часи війни: її фактичність і контрфактичність.*
22. **Сербай І.Д.** - аспірант кафедри філософії ХНПУ ім.Г.С. Сковороди – *Контекстуальні особливості застосування цифрової дидактики.*
23. **Гамерник Н.М.** - аспірант кафедри філософії ХНПУ ім.Г.С. Сковороди – *Цифровізація освітніх практик: амбівалентність наслідків.*
24. **Довгополий Н.В.** - аспірант кафедри філософії ХНПУ ім.Г.С. Сковороди – *Гра як спокуса і розвиток: філософська рефлексія пастирок віртуальної реальності.*
25. **Логущ В.В.** - аспірант кафедри філософії ХНПУ ім.Г.С. Сковороди – *Мир як засаднича умова конструювання простору «нормальної повсякденності».*

ПІДСУМКОВЕ ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

30 вересня 2022 року

Підсумки роботи конференції - ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, член-кор.НАПН України, доктор педагогічних наук, професор **Бойчук Ю.Д.**

Секретар завідувач кафедри філософії Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, член-кореспондент НАПН України, доктор філософських наук, професор **Култаєва М.Д.**

